

Versie per 1-1-07 _____

400. AFSTEMMEN VAN BIJSTAND/MAATREGELENBELEID BIJ NIET NAKOMEN VAN ARBEIDSVERPLICHTINGEN OF SCHENDEN VAN DE INLICHTINGENPLICHT

1) Afstemmingsverordening WWB

Met ingang van 1 januari 2005 is de Afstemmingsverordening Wet werk en bijstand Krimpen aan den IJssel 2005 (hierna te noemen de Afstemmingsverordening) in werking getreden. Waar voorheen het Maatregelenbesluit Abw, loaw, loaz en de daarop gebaseerde jurisprudentie het toetsingskader was voor het opleggen van een maatregel, diende de gemeente nu op grond van de WWB haar eigen beleid te ontwikkelen met betrekking tot het opleggen van een maatregel. Het Maatregelenbesluit Abw, loaw en loaz blijft overigens wel van kracht voor de IOAW en de IOAZ, terwijl ook het Uitvoeringsbesluit WWIK, blijft gelden.

Het verplichte karakter van de maatregel is ook onder de WWB blijven bestaan. Het college is gehouden de bijstand te verlagen, als geconstateerd wordt dat een uitkeringsgerechtigde zijn verplichtingen niet nakomt of anderszins tekortschietend besef van verantwoordelijkheid betoont, behoudens de gevallen waar elke verwijtbaarheid ontbreekt.

2. MAATREGEL

2.1 Evenwicht tussen rechten en plichten _____

Rechten en plichten zijn twee kanten van één medaille. Het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk van de uitkering te worden. Dit betekent dat de vaststelling van de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de toepasselijke uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de klant, maar ook van de mate waarin de verplichtingen worden nagekomen. Als verplichtingen verwijtbaar niet worden nagekomen, zal dat moeten leiden tot een maatregel in de vorm van de verlaging van de uitkering.

Bij het opleggen van een maatregel moet de zwaarte daarvan afgestemd worden op de ernst van de gedraging en de mate van verwijtbaarheid. De maatregel mag met andere woorden niet disproportioneel zijn. Verder moet een maatregel in het kader van de bijstand, gelet op het daaraan ten grondslag liggende individualiseringsbeginsel en het vangnet karakter van de bijstand, mede afgestemd worden op de persoonlijke omstandigheden van de klant.

De Afstemmingsverordening WWB biedt een kader, dat op basis van onder meer het onder de Algemene bijstandswet ontwikkelde maatregelenbeleid, voorziet in standaardmaatregelen voor veel voorkomende gedragingen.

Daarbij is, op basis van een categorie-indeling, een relatie gelegd tussen de ernst van de gedraging en de zwaarte van de maatregel. Verder wordt voor een belangrijk deel ook al rekening gehouden met de persoonlijke omstandigheden van de klant, doordat de hoogte van de maatregel is gerelateerd aan de bijstandsnorm, waarmee in algemene zin afstemming met de draagkracht wordt bereikt. Deze beide aspecten komen de uitvoerbaarheid van het maatregelenbeleid ten goede, zonder dat dit in de weg staat aan maatwerk.

Het feit dat voor iedere maatregelwaardige gedraging een bandbreedte is aangebracht in de op te leggen maatregel, heeft tot gevolg dat voor elk individueel geval beoordeeld kan worden hoe hoog de op te leggen maatregel dient te zijn gelet op de (persoonlijke) omstandigheden van de belanghebbende.

2.2. Hoogte en duur van de maatregel _____

Bij de indeling in categorieën is ervan uitgegaan dat de ernst van het feit toeneemt naarmate de gedraging concretere gevolgen heeft voor het niet verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid of de financiële benadeling van de gemeente groter is. Bij de toepassing van maatregelen in verband met zeer ernstige misdrijvingen, zal steeds rekening worden gehouden met onder meer de aard van de gedraging, de dreiging die daarvan uitgaat, de impact daarvan op medewerkers, in het bijzonder de mate waarin zij kunnen worden belemmerd in een normaal functioneren en de door de gedraging veroorzaakte (im)materiële schade.

In beginsel wordt een maatregel gedurende één kalendermaand toegepast. Bij recidive wordt de duur van de maatregel verdubbeld. Dat staat er niet aan in de weg dat, op grond van bijzondere omstandigheden van het individuele geval, bijvoorbeeld bij stelselmatig weigerachtig gedrag of een samenloop van verwijtbare gedragingen ook een maatregel van langere duur opgelegd kan worden. Het toepassen van een maatregel voor onbepaalde duur is echter niet toegestaan.

Bij maatregelen die een tijdvak van meer dan drie maanden beslaan moet op grond van artikel 18, derde lid, WWB het maatregelbesluit binnen 3 maanden worden heroverwogen.

De hoogte van de maatregel indien er sprake is van het niet nakomen van verplichtingen welke gericht zijn op de arbeidsinschakeling wordt verder verduidelijkt in schema 1.

2.3. Schenden van de inlichtingenplicht _____

Met de invoering van de WWB heeft de wetgever besloten om het instrument van de administratieve boete in het domein van de bijstand te laten vervallen. De boete blijft, op grond van de landelijke wetgeving, wel bestaan in het kader van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze

werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz), de Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) en de Wet inburgering nieuwkomers (WIN).

Tegenover het vervallen van de boete in de bijstand staat dat het niet nakomen van de inlichtingenplicht, net als voor de invoering van de WBM, ook kan leiden tot het verlaging van de uitkering, voor zover daar op het moment dat de maatregel wordt opgelegd nog recht op bestaat. De hoogte van de maatregel bij schending van de inlichtingenplicht is in de Afstemmingsverordening nader geregeld. Verder kan het college op grond van artikel 18 WWB bij een eventuele nieuwe aanvraag rekening houden met eerder gepleegde inlichtingenfraude.

Indien er sprake is van schending van de inlichtingenplicht zal beoordeeld moeten worden welke regelgeving van toepassing was ten tijde van de verwijtbare gedraging. Gold ten tijde van de gedraging het Boetebesluit Sociale Zekerheidswetten nog en zou toepassing daarvan leiden tot een lagere "straf" voor belanghebbende dan het toepassen van de Afstemmingsverordening, dan dient op grond van internationale rechtsregels het Boetebesluit te worden toegepast. In andere gevallen dienen de regels van de Afstemmingsverordening te worden toegepast.

Overigens kan het college in de daarvoor in aanmerking komende gevallen aangifte doen bij het Openbaar Ministerie, wanneer het benadelingsbedrag hoger is dan het in de aangifterichtlijn sociale zekerheid genoemde bedrag van € 6.000,00. Indien er sprake is van een terugvordering boven € 6.000,00 en er vanwege bepaalde omstandigheden geen aangifte wordt gedaan c.q. een bepaalde zaak door het Openbaar Ministerie wordt geseponneerd dan dient een maatregel van de vijfde categorie te worden toegepast. Zie verder richtlijn nr. 161 "Inlichtingenplicht" en richtlijn nr. 700 "Boete". De hoogte van de maatregel indien er sprake is het schenden van de inlichtingenplicht wordt verder verduidelijkt in schema 2 en 3.

2.4. Opschorting en intrekking uitkering

Het niet nakomen van verplichtingen kan tot gevolg hebben dat het recht op bijstand niet meer kan worden vastgesteld. In dat geval wordt dan ook tot opschorting van het recht op uitkering overgegaan. Daarbij wordt de klant een termijn geboden waarbinnen hij alsnog aan zijn verplichtingen kan voldoen, de zogenoemde hersteltermijn. Voldoet hij daaraan alsnog, dan kan de uitkering worden hersteld, maar wordt daarop wel een maatregel toegepast.

Als de klant, ondanks de hersteltermijn en de opschorting van de uitkering, blijft volharden in zijn weigerachtige gedrag, dan wordt het recht op uitkering met terugwerkende kracht ingetrokken en wordt tot terugvordering van de ten onrechte verstrekte bijstand overgegaan.

2.5. Zeer ernstig misdragen

De WWB biedt een expliciete wettelijke grondslag voor het opleggen van een maatregel als een klant zich in het kader van de bijstandsverlening zeer ernstig misdraagt jegens het college of een van haar medewerkers. Hoewel juist in deze gevallen maatwerk is geboden, is onder meer uit oogpunt van kenbaarheid, rechtszekerheid en de voorkoming van willekeur een standaardmaatregel opgenomen. De inzet van deze maatregel moet worden gezien in samenhang met de zorgplicht van het college als werkgever voor de veiligheid van het personeel. Aan deze maatregel behoort een zorgvuldig onderzoek vooraf te gaan, terwijl het streven steeds gericht dient te zijn op deëscalatie en normalisering van de verhoudingen. Daarbij past geen verplichting om een maatregel toe te passen. Om die reden is artikel 13 expliciet als "kan-bepaling" geformuleerd.

2.6. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

Een maatregel kan niet alleen worden opgelegd als sprake is van een schending van verplichtingen, maar ook als sprake is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Die eigen verantwoordelijkheid voor de zelfstandige bestaansvoorziening geldt al voordat het recht op bijstand is vastgesteld. Dat betekent dat ook gedragingen die aan het besluit tot bijstandverlening vooraf gaan kunnen leiden tot het opleggen van een maatregel. Dat is bijvoorbeeld het geval als de klant door eigen toedoen werkloos is geworden, geen beroep meer kan doen op een voorliggende voorziening of schenkingen heeft gedaan op een moment dat de noodzaak van bijstand voorzienbaar was.

Ook verwijtbare gedragingen, zoals het weigeren van een passende baan, tussen de datum van aanvraag van de uitkering en het toekenningsbesluit waarbij de verplichtingen formeel aan de klant worden kenbaar gemaakt, kunnen op deze grond tot toepassing van een maatregel leiden.

2.7. Terugwerkende kracht vanaf datum aanvraag

Volgens artikel 7, tweede lid, Afstemmingsverordening 2005 kan de maatregel met terugwerkende kracht worden opgelegd, voor zover de bijstand nog niet is uitbetaald. Dit uitgangspunt wordt als regel toegepast bij Work First-projecten.

De Reïntegratieverordening 2005 vermeldt onder artikel 9 de werkaanbieding volgens Work First. Aangekondigd wordt in de toelichting op de verordening een pilot. Deze pilot is ingegaan medio mei 2005 in het licht van de samenwerking tussen Capelle, Krimpen en het CWI (sporenmodel). Sindsdien wordt de aanvrager van uitkering:

Voor zover spoor 1 van toepassing is, toegeleid naar een detachingsbaan via Entrada;

Voor zover spoor 2 en 3 van toepassing is, toegeleid naar leerwerkplekken via SW-bedrijf Promen.

Na de eerste aanmelding bij het CWI wordt bij nieuwe aanvragen het sporenmodel toegepast, wordt een aanvraag ingenomen, wordt een trajectplan ondertekend enz. Het kan zelfs zijn dat na de eerste melding

een aanvraag niet wordt ingediend of buiten behandeling wordt gelaten omdat relevante gegevens ontbreken.

Indien de aanvraag wel wordt ingediend maar de aanvrager echter niet daadwerkelijk meewerkt aan de toeleiding volgens spoor 1, 2 of 3, d.w.z. niet meer komt opdagen na de datum van eerste melding of niet begint aan de uitvoering van de detacheringsbaan/ leerwerkplek, wordt een maatregel vijfde categorie toegepast vanaf de datum eerste melding. De aanvrager kan in een dergelijk geval immers op basis van de algemene informatie verstrekt door de GSD, krantenberichten e.d. op de hoogte zijn van het Krimpense uitgangspunt: Niet werken? Ook geen geld!

Na afloop van de eerste maatregel wordt -bij gelijkblijvende omstandigheden- de maatregel verlengd totdat de belanghebbende wel bereidheid toont hieraan mee te werken.

Een vergelijkbare aanpak geldt bij de uitvoering van werken met behoud van uitkering volgens artikel 10 van de Reïntegratieverordening 2005.

Voor verdere informatie wordt verwezen naar de Afstemmingsverordening met daarbij de artikelsgewijze toelichting plus de van toepassing zijnde werkinstructies.

BEPALINGEN WWB

Art. 8 WWB

Art. 9 WWB

Art. 10 WWB

Art. 17 WWB

Art. 18 WWB

Boetebesluit Sociale Zekerheidswetten

Afstemmingsverordening Wet werk en bijstand Krimpen aan den IJssel 2005

TREFWOORDEN

Afstemmen van bijstand

Maatregelenbeleid

Afstemmingsverordening WWB

Maatregel

Inlichtingenplicht

Opschorting uitkering

Intrekking uitkering

Zeer ernstig misdragen

Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

Terugwerkende kracht vanaf datum aanvraag

Schenden van de arbeidsverplichtingen

Schema 1

Schenden van de arbeidsverplichtingen

VERWIJTBAAR GEDRAG	Maatregel
Eerste categorie	WWB
A. Het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij de Centrale organisatie werk en inkomen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie.	5% gedurende 1 maand
B. Het niet ondertekenen of het niet aan burgemeester en wethouders verstrekken van de bijlage bij het besluit of toekenning of voortzetting van de bijstand	
Tweede categorie	
A. Het niet naar vermogen trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen of te aanvaarden.	10% gedurende 1 maand
B. Het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.	
Derde categorie	
Gedragingen die de inschakeling in de arbeid belemmeren.	20% gedurende 1 maand
Vierde categorie	
Het niet of in onvoldoende mate gebruikmaken van een door het college aangeboden voorziening gericht op de arbeidsinschakeling als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b en artikel 10, eerste lid WWB, waaronder begrepen sociale activering.	50% gedurende 1 maand
Vijfde categorie	

Schema 2

Schenden van de Inlichtingenplicht zonder financieel nadeel

Niet nakomen van de inlichtingenplicht zonder financieel nadeel	MAATREGEL
VERWIJTBAAR GEDRAG	
Het niet tijdig, binnen de door het college gestelde termijn, verstrekken van informatie die van belang is voor de arbeidsinschakeling of het recht op het bijstand	5% gedurende 1 maand
Het niet tijdig voldoen aan een herhaalde oproep om, in verband met de arbeidsinschakeling of het recht op bijstand, op een aangegeven tijd en plaats te verschijnen	10% gedurende 1 maand

Schema 3

Schenden van de Inlichtingenplicht met financieel nadeel

Schenden van de Inlichtingenplicht met financieel nadeel

VERWIJTBAAR GEDRAG	MAATREGEL
benadelingsbedrag tot €1000,00	10% gedurende 1 maand
benadelingsbedrag van €1000,00 tot € 2000,00	20% gedurende 1 maand
benadelingsbedrag van € 2000,00 tot € 4000,00	50% gedurende 1 maand
benadelingsbedrag van € 4000,00 tot € 6000,00	100% gedurende 1 maand
benadelingsbedrag boven € 6.000,00 (indien geen aangifte OM)	100% gedurende 1 maand

N.B. de maatregel wordt afgestemd op de hoogte van het benadelingsbedrag gerelateerd aan de netto-bijstand.